

Nr 54.

Ankom till riksdagens kansli den 5 maj 1936 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förtidspension och avskedersättning åt vissa tjänstemän vid statens järnvägsbyggnader.

I en till riksdagen avlåten, den 10 mars 1936 dagtecknad proposition nr 216, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad föredragande departementschefen förorddat, meddela bestämmelser rörande förtidspension och avskedersättning åt vissa tjänstemän vid statens järnvägsbyggnader.

I fråga om motiveringen för förslaget får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till propositionen.

För de fast anställda tjänstemännen vid statens järnvägsbyggnader gäller en ömsesidig uppsägningstid av tre månader. Tjänstemännen åtnjuta avlöning m. m. enligt i allt väsentligt samma grunder som den ordinarie personalen vid statens järnvägar i motsvarande eller jämförliga befattningar. De voro intill utgången av juni 1935 delaktiga i statens järnvägars år 1917 inrättade pensionskassa för pensionering av icke ordinarie personal och i sådan egenskap berättigade till en på egna avgifter och statsbidrag grundad tjänstepension. Enligt reglementet för pensionskassan inträdde rätt till pension — till storleken beroende av antal tjänstår och anledningen till avgången ur tjänst — bland annat vid uppnådd pensionsålder under förutsättning av minst 10 tjänstår. Avgång ur tjänsten före pensionsåldern medförde som regel förlust av rätt till pension från kassan; de av vederbörande tjänsteman — och i vissa fall även de av järnvägsstyrelsen — erlagda pensionsavgifterna tillgodoräknades emellertid tjänstemannen för beredande av pension enligt lagen om allmän pensionsförsäkring.

Från och med den 1 juli 1935 skall enligt Kungl. Maj:ts brev till järnvägsstyrelsen den 31 maj 1935 civila tjänstepensionsreglementet äga tillämpning å de fast anställda tjänstemännen vid järnvägsbyggnaderna, dock med iakttagande av vissa särskilda bestämmelser. För innehavare av ett flertal befattningar inträder sålunda pensionsåldern vid utgången av den månad, under vilken tjänstemannen uppnår 63 levnadsår. Civila tjänstepensionsreglementets tillämpning på förevarande befattningshavare innebär, att för hel

pension erfordras endast 30 tjänstår samt att vid bristande tjänstår proportionell avkortning av pensionsunderlagets belopp sker med $\frac{1}{120}$ för varje full fjärdedel av år, varmed antalet tjänstår understiger 30.

Tjänsteman, som enligt beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen åren 1930 och 1931 medgivits rätt till särskild förtidspension och som efter civila tjänstepensionsreglementets ikraftträdande kommer i åtnjutande av dylik förmån, liksom även tjänsteman, som framdeles kan komma att erhålla sådan särskild förtidspension, äger enligt de i brevet den 31 maj 1935 fastställda bestämmelserna icke rätt att vid avgång från tjänsten komma i åtnjutande av uppskjuten livränta enligt reglementet. Tjänsteman, som äger att vid avgång från tjänsten komma i åtnjutande av avskedsersättning, må endast uppbära en tredjedel av honom eljest tillkommande uppskjuten livränta.

Frågan om förtidspension och avskedsersättning åt vissa befattningshavare vid statens järnvägsbyggnader har, såsom framgår av det föregående, under åren 1930 och 1931 varit föremål för prövning av Kungl. Maj:t och riksdagen. Beträffande vad som därvid förekommit må, under hänvisning i övrigt till propositionerna nr 202/1930 och 107/1931 samt riksdagens skrivelser nr 277/1930 och 99/1931, här i korthet erinras om följande.

Sedan järnvägsstyrelsen i skrivelser den 28 november 1928, den 6 februari 1929 och den 27 september 1929 med hänsyn till förestående inskränkningar av statens järnvägsbyggnadsverksamhet gjort framställning i fråga om beredande av förtidspension och avskedsersättning åt vissa vid järnvägsbyggnaderna anställda tjänstemän, vilka till följd av inskränkningen beräknades bli entledigade, samt särskilda utlåtanden i ärendet avgivits av statskontoret, framlades i proposition nr 202 till 1930 års riksdag förslag beträffande förmåner av angiven art åt vissa befattningshavare vid järnvägsbyggnaderna.

I fråga om villkor och grunder för nämnda förmåner anslöt sig Kungl. Maj:ts förslag till vad järnvägsstyrelsen ifrågasatt med viss däri av statskontoret påyrkad modifikation. Beträffande förtidspensioner gick förslaget ut på, att fast anställda tjänstemän, som uppnått minst 45 levnadsår och räknade en tjänstetid av minst 20 år, skulle tillerkännas pension till belopp, som med tillämpning av närmare angivna grunder för tjänsteårsberäkning skulle hava tillkommit vederbörande, om de intill fastställd ordinarie pensionsålder kvarstått i tjänst. Av pensionsbeloppet skulle emellertid omedelbart utgå allenast statspension motsvarande del, medan avgiftspension skulle efter fortsatt avgiftsbetalning utgå först vid uppnådd pensionsålder. Med avseende å avskedsersättning innebar järnvägsstyrelsens förslag, att sådan förmån skulle beredas befattningshavare, vilka ej enligt nyss angivna grunder kunde tillerkännas förtidspension, men som vid entledigandet uppnått minst 30 levnadsår och hade minst 10 års anställningstid i statens tjänst. Ersättningen skulle utgå med belopp motsvarande en månads arbetsförtjänst för varje helt års anställning i statens tjänst intill 15 års anställning samt två månaders arbetsförtjänst för varje helt års anställning därutöver, dock med iakttagande av följande maximibelopp för ersättningen, nämligen

16,000 kronor för sektionsingenjör, 14,000 kronor för biträdande ingenjör, 12,000 kronor för underingenjör, 10,000 kronor för ritare och kontorsskrivare samt 6,800 kronor för schaktmästare, förrådsmästare, utsättare, reparatör, maskinist och kontorist.

Föredragande departementschefen anförde i propositionen nr 202/1930 bland annat följande:

Vid bedömande av tjänstemännens möjligheter till fortsatt anställning i statens tjänst borde beaktas förestående elektrifieringsarbeten vid statens järnvägar. Departementschefen förutsatte ytterligare, att eventuella möjligheter att bereda ifrågavarande tjänstemän sysselsättning vid planerade arbeten med utbyggande av vissa vattenfall bleve beaktade.

Beträffande den järnvägsbyggnadspersonal, som kunde komma att entledigas utan att anställning vid andra statliga byggnadsarbeten i enlighet med vad nyss antytts kunde vinnas, syntes vidare möjlighet icke saknas att i vissa fall verkställa överflyttning till statens trafikerade järnvägar. Departementschefen utginge ifrån, att järnvägsstyrelsen skulle låta sig angeläget vara att vidtaga sådana överflyttningar, då så utan olägenhet kunde ske.

Jämväl med beaktande av vad sålunda framhållits måste dock sannolikt entledigande i vissa fall äga rum utan att annan statsanställning kunde beredas. I dylika fall syntes något stöd från statens sida böra lämnas, där omständigheterna skäligen kunde föranleda därtill.

Kungl. Maj:ts omförmälda framställning blev av riksdagen bifallen. I sin skrivelse i ämnet (nr 277) uttalade riksdagen, att vad departementschefen yttrat i fråga om utvägar till beredande av fortsatt anställning i statens tjänst för ifrågavarande tjänstemän syntes vara värt allt beaktande och att riksdagen ville för sin del kraftigt understryka vikten av att de möjligheter, som i omförmälda hänseenden föreläge, bleve av vederbörande myndigheter noggrant tillvaratagna. Därest så skedde, ville det synas, som om mera omfattande åtgärder för bistånd åt ifrågavarande tjänstemän i anledning av järnvägsbyggnadsverksamhetens inskränkning knappast skulle bliva behövliga.

Med anledning av en av järnvägsstyrelsen i skrivelse den 17 december 1930 gjord framställning framlade Kungl. Maj:t i proposition nr 107 till 1931 års riksdag förslag om beviljande — i överensstämmelse med de grunder, som godkänts av 1930 års riksdag — av förtidspension och avskedsersättning åt ytterligare vissa vid statens järnvägsbyggnader anställda tjänstemän.

Riksdagen biföll jämväl sistnämnda proposition (riksd. skr. nr 99).

I skrivelse den 21 december 1935 har *järnvägsstyrelsen* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte hos riksdagen utverka medgivande till förtidspension eller avskedsersättning åt ytterligare ett antal tjänstemän vid statens järnvägsbyggnader och därvid anført bland annat följande.

Järnvägsstyrelsen tillstyrkte, att de tjänstemän vid statens järnvägsbyggnader, som komme att entledigas, tillerkändes särskild förtidspension eller avskedsersättning under de förutsättningar, som av Kungl. Maj:t i förutnämnda propositioner förordats och av riksdagen åren 1930 och 1931 fastställts. Särskild förtidspension skulle sålunda tillerkännas sammanlagt 46 tjänstemän, som vid utgången av år 1936 beräknades hava uppnått en lev-

nadsålder av minst 45 år och som då hade en anställningstid i statens järnvägsbyggnaders tjänst av minst 20 år. Avskedsersättning skulle utgå till inalles 14 tjänstemän, som icke fyllde fordringarna för erhållande av särskild förtidspension men som vid nyssnämnda tidpunkt hade en ålder och anställningstid av minst 30 respektive 10 år. Den särskilda förtidspension ävensom avskedsersättning, som skulle utgå vid entledigandet, skulle till beloppen bestämmas enligt grunderna i förutnämnda propositioner och riksdagens beslut. Vederbörande skulle sålunda erhålla i särskild förtidspension så mycket av $\frac{2}{3}$ av det för honom gällande pensionsunderlaget (statspensionen) enligt 1917 års reglemente för pensionering av icke ordinarie personal vid statens järnvägar, som motsvarade intjänta år jämte den tid, som återstode till uppnådd pensionsålder, varvid tjänstårsberäkningen skulle ske enligt sistnämnda reglemente, dock att full pension skulle utgå efter 30 tjänstår och avkortning däri ske med $\frac{1}{120}$ för varje full fjärdedel av år, varmed antalet tjänstår understiger 30. Tilläggsförmåner enligt kungörelsen nr 360/1922 (pensionstillägg) och nr 280/1925 (pensionsförhöjning I) skulle i förekommande fall utgå å den särskilda förtidspensionen. Beloppet av förtidspensionen skulle dock icke i något fall få överstiga, vad vederbörande enligt civila tjänstepensionsreglementet vore berättigad att erhålla vid uppnådd pensionsålder. För den, som erhöle särskild förtidspension, skulle, om han så önskade, civila tjänstepensionsreglementet äga tillämpning efter entledigandet intill uppnådd pensionsålder med rätt för honom att, därest han å särskilda förtidspensionen vidkändes vederbörligt pensionsavdrag, vid uppnådd pensionsålder utbekomma den ålderspension, vartill han enligt sagda reglemente kunde vara berättigad. Beträffande avskedsersättning skulle gälla, att maximibeloppet bestämdes för schaktmästare, maskinist och utsättare till samma belopp, som redan faststälts för kontorist, nämligen 6,800 kronor.

I fråga om upphörande av rätten till den särskilda förtidspensionen och avskedsersättningen skulle enligt järnvägsstyrelsens förslag gälla vad i sådant hänseende blivit bestämt åren 1930 och 1931.

Styrelsen hade tillika föreslagit, att kostnaderna för den särskilda förtidspensioneringen och för avskedsersättningen skulle bestridas av statens järnvägars medel.

Då styrelsen för närvarande icke kunnat med visshet avgöra, i vilken omfattning tjänstemannapersonal vid statens järnvägsbyggnader, som komme att entledigas vid byggnadsverksamhetens upphörande, kunde komma att överflyttas till de trafikerade linjerna eller att beredas annan, i väsentlig mån likvärdig anställning i statens tjänst, hade styrelsen hemställt, att det begärda medgivandet måtte få avse samtliga ifrågasvarande, å särskilda vid styrelsens skrivelse fogade tablåer angivna tjänstemän.

Statskontoret har den 29 februari 1936 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört bland annat följande:

Det syntes statskontoret kunna ifrågasättas, huruvida tillräcklig anledning föreläge att nu för riksdagen framlägga förslag till ordnande av frågan om beredande av förtidspension eller avskedsersättning åt det jämförelsevis stora antal tjänstemän, som i framställningen avsåges. Enligt statskontorets mening talade vissa skäl för att berörda spörsmål gjordes till föremål för prövning i varje särskilt fall, sedan klarhet vunnits, att vederbörande tjänsteman icke kunnat överflyttas till annan verksamhet i statens järnvägars eller annan statlig tjänst.

Därest emellertid övervägande skäl skulle anses föreligga att nu till behandling upptaga frågan i den omfattning, som i järnvägsstyrelsens skrivelse för-

utsattes, ville statskontoret framhålla vissa betänkligheter mot att vid sidan av gällande pensionsbestämmelser tillskapa ett särskilt pensioneringssystem för nu ifrågavarande kategori av tjänstemän. Då riksdagen tidigare i princip antagit detta system för andra likartade fall och då någon förtidspensionering med tillämpning av civila tjänstepensionsreglementets regler för förtidspension här icke kunde ifrågakomma, ansåge sig statskontoret dock icke böra motsätta sig järnvägsstyrelsens förslag i ämnet, varvid likväl på en punkt en modifikation syntes påkallad.

Enligt järnvägsstyrelsens förslag skulle å förtidspensionen i förekommande fall utgå tilläggsförmåner enligt kungörelserna den 15 juni 1922 (nr 360) och den 18 juni 1925 (nr 280). Detta skulle visserligen stå i överensstämmelse med vad som tillämpats beträffande de förtidspensioner, som beviljades i enlighet med riksdagens beslut åren 1930 och 1931. Då emellertid de pensioner, varom i fall av denna art vore fråga, torde vara att betrakta såsom reglerade, funne statskontoret tillräckliga skäl knappast föreligga för medgivande av berörda tilläggsförmåner, i synnerhet som de föreslagna pensionsbeloppen beräknats efter högre pensionsunderlag än som för motsvarande lönegrader fastställts i civila tjänstepensionsreglementet.

De av järnvägsstyrelsen verkställda beräkningarna av pensionsbeloppen och avskedsersättningarna hade i övrigt icke givit statskontoret anledning till erinran.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Såsom järnvägsstyrelsens framställning utvisar, finnas för närvarande vid statens järnvägsbyggnader 71 tjänstemän, av vilka samtliga med undantag av en äro fast anställda. Av de 70 fast anställda befattningshavarna beräknas 6 komma att inom det närmaste året avgå ur tjänst med ålderspension eller förtidspension enligt reglerna i civila tjänstepensionsreglementet, vilket från och med den 1 juli 1935 — dock med iakttagande av vissa särskilda bestämmelser — äger tillämpning å de fast anställda tjänstemännen vid statens järnvägsbyggnader. Av återstående 64 fast anställda tjänstemän hava 3 redan genom beslut vid 1930 och 1931 års riksdagar berättigats att vid avgången komma i åtnjutande av avskedsersättning. Då dessa alltjämt icke uppfylla de nämnda år uppställda och av järnvägsstyrelsen även nu föreslagna villkoren för erhållande av särskild förtidspension, inbegripas de icke i järnvägsstyrelsens föreliggande framställning. Bland de övriga tjänstemännen finnes en, som på grund av levnadsålder och tjänstetid varken fyller villkoren för förtidspension eller ansetts kunna ifrågakomma till erhållande av avskedsersättning. Antalet av de i järnvägsstyrelsens framställning berörda tjänstemännen utgör alltså 60, av vilka 46 föreslås till erhållande av förtidspension och 14 till erhållande av avskedsersättning.

De till förtidspensionering ifrågasatta tjänstemännen utgöras av 1 förste sektionsingenjör (lönegrad 27), 7 biträdande ingenjörer (lönegrad 22), 2 underingenjörer (lönegrad 20), 1 förste schaktmästare (lönegrad 16), 2 ritare (lönegrad 15), 4 förråds-mästare (lönegrad 12), 9 schaktmästare (lönegrad 12), 1 kansliskrivare (lönegrad 11), 1 maskinist (lönegrad 10), 15 kontorister (lönegrad 8) och 3 reparatörer (lönegrad 8). Av de till erhållande av avskedsersättning föreslagna tjänstemännen äro 2 ritare (lönegrad 15), 2 schaktmästare (lönegrad 12), 1 maskinist (lönegrad 10), 4 kontorister (lönegrad 8) och 5 utsättare (lönegrad 7).

Av de fast anställda tjänstemännen vid järnvägsbyggnaderna hava, enligt vad järnvägsstyrelsen upplyst, 16 stycken för närvarande tillfällig sysselsättning vid de trafikerade linjerna. Styrelsen säger sig emellertid icke kunna för närvarande med visshet bedöma, huruvida denna sysselsättning kan bli

av stadigvarande art, liksom ej heller i vad mån härutöver tjänstemannapersonal vid statens järnvägsbyggnader kan komma att efter avgång från järnvägsbyggnadsstaten beredas annan anställning i statens tjänst. På grund härav har styrelsen låtit sin framställning avse samtliga de 60 befattningshavare, vilka uppfylla av styrelsen föreslagna villkor för erhållande av förtidspension eller avskedsersättning. Styrelsen har emellertid härvid anfört, att då det vore av stort ekonomiskt intresse såväl för verket som för den berörda personalen, att överflyttning till annan statstjänst komme till stånd, styrelsen skulle framgent liksom hittills låta sig angeläget vara att noggrant tillvarataga alla möjligheter i sådant avseende.

I anslutning till vad järnvägsstyrelsen sålunda yttrat vill jag, efter samråd med chefen för kommunikationsdepartementet, för egen del betona angelägenheten av att alla de utvägar begagnas, vilka kunna stå till buds för beredande av annan anställning åt personal, som icke längre erfordras vid statens järnvägsbyggnader. I främsta rummet bör givetvis överflyttning till statens järnvägars trafikerade linjer äga rum i all den utsträckning, detta kan ske, men därjämte bör tillses, i vad mån anställning kan beredas vederbörande i annan statstjänst, varvid i första hand synes kunna ifrågakomma anställning vid statens vattenfallsverks samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens arbetsföretag.

Utnyttjas de möjligheter, som sålunda kunna yppas för annan användning i statens tjänst av de ifrågavarande tjänstemännens arbetskraft, vill det förefalla, som om ett särskilt pensionerings- och ersättningsförfarande skulle behöva tillgripas endast för ett mindre antal av dessa tjänstemän. Det kan vid sådant förhållande synas tveksamt, huruvida i enlighet med järnvägsstyrelsens framställning understödsfrågan för den övertaliga personalen nu bör på en gång underställas riksdagens prövning i avseende å all den personal, för vilken ersättning kan ifrågakomma, eller om icke i överensstämmelse med statskontorets i första hand framställda förslag berörda spörsmål borde göras till föremål för prövning i varje särskilt fall, sedan klarhet vunnits, i vad mån övergång till annan verksamhet i statlig tjänst icke kunnat äga rum. Då emellertid nu är fråga om entlediganden i samband med slutlig avveckling av järnvägsbyggnadsverksamheten och då inhämtade upplysningar bibragt mig den uppfattningen, att järnvägsstyrelsen för att kunna verkställa avvecklingen av nämnda verksamhet på ett ur ekonomisk synpunkt rationellt sätt om möjligt bör på förhand äga besked om statsmakternas ställning till den förevarande ersättningsfrågan i dess helhet, vill jag icke motsätta mig järnvägsstyrelsens hemställan härutinnan. Det synes dock icke erforderligt att påkalla riksdagens beslut beträffande varje särskild befattningshavare, utan riksdagens medgivande torde böra avse allenast villkoren för erhållande av förtidspension eller avskedsersättning samt de allmänna grunderna för förmånernas bestämmande. Lämpligt synes vara, att beslut i frågan, huruvida förtidspension eller avskedsersättning enligt dessa villkor och grunder i de särskilda fallen skall utgå, efter framställning av järnvägsstyrelsen meddelas av Kungl. Maj:t.

Mot de av järnvägsstyrelsen föreslagna villkoren för rätt till förtidspension och avskedsersättning har jag intet att erinra.

Beträffande grunderna för bestämmande av ifrågavarande förmåner finner jag mig kunna i huvudsak biträda järnvägsstyrelsens förslag. Detta förslag överensstämmer med vad som beslutats i de 1930 och 1931 års riksdagar underställda ärendena om förtidspension och avskedsersättning åt vissa befattningshavare vid järnvägsbyggnaderna, dock med ett par av civila tjänstepensionsreglementets tillämpning å ifrågavarande personal betingade avvikelser. Dessa avvikelser innebära dels att för den, som erhåller särskild

förtidspension, civila tjänstepensionsreglementet skall, där befattningshavaren så önskar, i tillämpliga delar gälla efter entledigandet intill uppnådd pensionsålder med rätt för honom att, därest han å förtidspensionen vidkännes pensionsavdrag, vid uppnådd pensionsålder i stället för den särskilda förtidspensionen utbekomma den ålderspension, vartill han enligt sagda reglemente kan vara berättigad, dels ock att beloppet av förtidspensionen icke i något fall må överstiga vad vederbörande enligt civila tjänstepensionsreglementet är berättigad att erhålla vid uppnådd pensionsålder.

I enlighet med vad järnvägsstyrelsen föreslagit och även tidigare tillämpats bör vid bestämmande av den förtidspension, som vid entledigandet må tillkomma vederbörande, såsom tjänstår tillgodoräknas även den tid, som återstår intill uppnåendet av gällande pensionsålder. Härvid bör så anses, som om vederbörande även under sistnämnda tid innehaft sin senaste befattning. I anledning härav bör, vilket icke synes hava iakttagits vid de inom järnvägsstyrelsen verkställda beräkningarna, föreskriven medeltalsberäkning av pensionsunderlag i fall, då den senaste befattningen icke innehafts under fem år, hänföras till tiden för uppnåendet av pensionsåldern.

Med avseende å rätten till tilläggsförmåner å förtidspension har statskontoret ansett, att pensionstillägg enligt kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 360) och pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) icke borde utgå å sådan pension. Skälet härför är i främsta rummet, att de pensionsunderlag enligt 1917 års reglemente för pensionering av icke ordinarie personal vid statens järnvägar, som skola läggas till grund för bestämmande av förtidspensionen, äro beräknade i förhållande till nyreglerade lönebelopp. Härtill kommer, att dessa underlag i förevarande fall på grund av den i 1917 års reglemente tillämpade principen om underlagens bestämmande i relation till löneklassbeloppen något överstiga de pensionsunderlag, som enligt civila tjänstepensionsreglementet och förenämnda brev den 31 maj 1935 gälla för motsvarande befattningar. Vad statskontoret sålunda anmärkt är uppenbarligen i och för sig riktigt. Emellertid är att märka, att nämnda tilläggsförmåner — visserligen mot vad som rätteligen bort ske — för närvarande författningsenligt utgå å pensioner, vilka bestämts enligt 1917 års numera upphävda reglemente, och enligt 1930 och 1931 års riksdagars beslut jämväl beviljats å särskilda förtidspensioner åt övertaliga tjänstemän vid järnvägsbyggnaderna. På grund härav synes det knappast vara förenligt med rättvisa och billighet att nu undantaga de här förevarande övertaliga tjänstemännen från åtnjutande av motsvarande tillägg å förtidspensionerna. Ett medgivande i detta fall av dylika tilläggsförmåner, vilka vid det framtida tillträdet av ålderspension enligt civila tjänstepensionsreglementet komma att bortfalla, skulle innebära, att tjänstemännen under tiden mellan entledigandet och pensionsålderns uppnående få uppbära något högre totala pensionsbelopp än som bort ifrågakomma med hänsyn därtill att pensionsunderlagen rätteligen äro att anse såsom nyreglerade och att pensionerna följaktligen ej bort ökas med pensionstillägg och pensionsförhöjning. Pensionen skulle med andra ord under tiden mellan entledigandet och pensionsåldern i viss mån få karaktären av en övergångslön för att sedermera vid pensionsåldern övergå till en vanlig nyreglerad ålderspension. Då detta resultat med hänsyn till avgångsanledningen sakligt sett icke synes vara obefogat, har jag ansett mig böra även på denna punkt biträda järnvägsstyrelsens förslag.

Såsom av det föregående framgår, avser järnvägsstyrelsens förevarande framställning allenast anställningshavare i tjänstemannaställning vid statens järnvägsbyggnader. Jag vill emellertid omnämna, att från svenska väg- och vattenbyggnadsarbetareförbundet, övre Norrlands distrikt, den 6 mars 1936

inkommit en framställning om beredande av förtidspension jämväl åt äldre arbetare vid statens järnvägsbyggnader, som i anledning av järnvägsbyggnadsverksamhetens upphörande ginge miste om sin anställning. Denna framställning har remitterats till järnvägsstyrelsen för utlåtande. Innan dylikt utlåtande inkommit, torde det icke vara möjligt att bedöma, huruvida förtidspensionering av arbetarpersonal bör ifrågakomma och i sådant fall efter vilka grunder en dylik pensionering bör äga rum. Jag förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t skall, därest så finnes påkallat, kunna i avvaktan på slutligt avgörande av nämnda spörsmål i särskilda fall av trafikmedel bevilja tillfälliga understöd med skäligen belopp.»

Utskottet.

Med hänsyn till vad i ärendet anförts har utskottet ansett sig böra tillstyrka, att nu ifrågavarande tjänstemän vid statens järnvägsbyggnader tillerkännas förtidspension, respektive avskedsersättning under de förutsättningar och enligt de grunder, som departementschefen förordat och vilka i stort sett överensstämma med vad som tidigare tillämpats enligt beslut av 1930 och 1931 års riksdagar. Utskottet får emellertid i detta sammanhang i likhet med departementschefen betona angelägenheten av att alla de utvägar beagnas, vilka kunna stå till buds för beredande av annan anställning åt den personal, som ej längre erfordras vid statens järnvägsbyggnader. Departementschefen har ansett det lämpligt att beslut huruvida förtidspension eller avskedsersättning borde utgå i de särskilda fallen skulle meddelas av Kungl. Maj:t efter framställning av järnvägsstyrelsen. Utskottet anser denna ordning innebära en ytterligare säkerhet för att pensionerings- och ersättningsförfarandet endast kommer att tillgripas i sådana fall, då beredande av möjlighet till annan statstjänst icke föreligger.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 5 maj 1936.

På bankoutskottets vägnar:

EDVIN LEFFLER.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar Åkerberg*, Lindgren, Lindley*, Johansson i Friggeråker, Bjurström, Ehrnberg, Berling* och Swartling*;
från andra kammaren: herrar Leffler, Lovén, Paulsen, K. A. Westman, Johansson i Sollefteå, Severin* och Svedman.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.